

[Hans Hansen (Rørby).]

at jo mere Arbejde der bliver gjort, des mere er der tilbage at gøre. Det er ikke Goderne, der fordeles, det er Møjen og Besværet ved at fremstille Goderne, Rigsdagen har travlt med at fordele.

Er det da saa sært, at Protektionismen har Vind i Sejlene? Under denne Tankegang sidder det planøkonomiske System godt fast i Sadlen, og den gamle Opfattelse af Liberalismen kan i hvert Fald ikke vælte Systemet. Skal Liberalismen have Chance for at føre os ud af dette Kaos — for at sige det populært, Stauning og Kaos —, saa maa Fordelingsspørgsmaalet med som en vigtig Side af hele den liberale Betragtning. Saa længe der staar en stor Hær af arbejdsløse, som Monopolkravene har stængt ude fra Arbejdspladserne, saa længe vil Arbejds-lønnen være trykket for dem, der er i Arbejde, trods alt, hvad der kan gøres, trods al den Solidaritet, som Fagforeningerne har søgt at praktisere. Vi maa genskabe Købe-venen og ordne Fordelingsspørgsmaalet for dem, der staar lavest paa Samfundsstigen.

Vil man føre Liberalismens System til Bunds paa den Maade, jeg her har angivet, maa man begynde med at løse Jordspørgsmaalet. Det er ikke et Agrarspørgsmaal, det er i højere Grad et Byarbejderspørgsmaal. Det er her, Liberalismens økonomiske Frigørelse skal sætte ind. Saa langt naaede Gammel-Liberalismen desværre ikke, Gammel-Liberalismen vendte sig imod Socialisering af de samfundsskabte Værdier, Grundværdierne, og derfor har Gammel-Liberalismen maattet se paa, at snart sagt alle andre Værdier er blevet socialiseret, langsomt men sikkert. Retsforbundet og Ny-Liberalismen vender sig mod den fremadskridende Socialisering af alle arbejds-skabte Værdier og kræver Socialisering af den eneste Værdi, som Fællesskabet skaber, nemlig de samfundsskabte Grundværdier. Det er et gennemgribende, revolutionært Skridt, men det er i Pagt med Kravet: Enhver sit. Samfundet faar, hvad der er skabt, og den enkelte faar, hvad han har skabt ved sit Arbejde. Grundskyld og frit Varebytte med Begrænsning af Statens Opgaver, saa Befolkningen kan se, hvad der sker i det offentlige Liv — det er Liberalismens Konsekvens.

Nu har det været saaledes, at Liberalismen fortrinsvis har haft sin Tilslutning i Landbrugskredse, men man har ogsaa set, at disse Kredse med Hænder og Fødder har arbejdet imod Grundskyldsreformer. Vi har set det i Venstres Blade, og vi har set det hos Venstres Rigsdagsmænd, at de i al

deres Enfoldighed har været uforsonlige Modstandere af Grundskyldstanken. Talen om, at Grundskylden skulde være en Særskat paa Landbruget, er enfoldig Tale og ganske forkert. Over for denne Paastand vil jeg gøre opmærksom paa, at ca. Halvdelen af Grundværdierne ligger i Byerne, deraf alene ca. $\frac{1}{3}$ i København.

Det er snart paa Tide, at Liberalismens Mænd bliver klar over, at den Vej, man slog ind paa i 1903, førte os bort fra Friheden over imod Statssocialismen i alle dens Former. Det er nødvendigt, at Liberalismens Tilhængere finder hinanden, hvis de vil gøre sig Haab om at modarbejde den ulykkelige Tendens i vort Samfunds Politik, der nu truer baade vort aandelige og økonomiske Fællesskab, skaber Klassehad, Ufrihed og Fattigdom. Men vil man naa Maalet, maa man naturligvis ogsaa ville Midlerne. Desværre er begge Venstrepartier i Dag mere statssocialistisk end liberalt indstillede. Liberalisme er det modsatte af Klassekamp. Skal den sejre, er det nødvendigt, at den Del af Befolkningen, der endnu tror paa Frihed og ønsker at bevare et Grundlag for Folkestyret, sætter sig ud over Fordomme, som kun kan skyldes snævre Klassehensyn og endda misforstaaede Klassehensyn.

Hvis den liberale og liberalt indstillede Landbostand vilde se paa Grundskylden, som den er — jeg tror ikke, at Arbejderne er langt borte her —, saa vilde der endnu være Mulighed for at ændre Tidens Mentalitet, saaledes at vi selv, eller maaske vore Børn, kan komme til at opleve at se vort Land som det, vi alle ved, det har Betingelser for at være, et Land med fuld økonomisk, aandelig og politisk Frihed, med et Folkestyre, som varetager de fælles Opgaver, hvortil der er Dækning i Grundrenten og de samfundsskabte Værdier, som nu Kapitalmagten lever højt paa, og et privat Erhvervsliv under fuldt Ansvar. Saa først kan Folket styre sine egne Sager, og saa kan Politik blive saadan, at vi kan gaa i Samarbejde uden Klassekamp. Det er Fredens Syssel, og vi skal ikke og kan ikke være med der, hvor Kanonerne fører Ordet; det er dette vi kæmper for i Retsforbundet og fremdeles vil kæmpe for under de Vilkaar, der bydes os — og vi sammenfatter denne Kamp under Navnet Retsstaten.

Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch sluttede sin Tale med at sige, at vi er før her i Landet gaaet vore egne Veje. Det er rigtigt, at vi gjorde det ved Stavnsbaandets Løsning i 1788. Samtidig opgav